

Dolomiti, 20 - 24. jul 2012.

Pogled na Veliki kanal

Imali smo sreće što smo u neobičan lavirint njenih uskih uličica uronili u pola 8 ujutru. Venecija je tada najljepša. Imamo je samo za nas. Ulice su skoro prazne, nema nikakvih neprijatnih mirisa, čak se oseća i miris mora. Na brodićima parkiranim u kanalima postavljaju se male „ploveće pijace“ sa mirišljavim voćem i povrćem, meštani otvaraju žaluzine na prozorima svojih kuća, iz kafića se iznose stolovi i pripremaju za najezdu turista, sve je tiho i mirno. I mi, u tišini, vijugamo, vijugamo uličicama, od jednog trga, pa preko mostića, do drugog trga. Pijemo našu prvu (italijansku) kafu ili kapučino u jednom od kafića. Nastavljamo dalje obilazak... Pogledi su nam uprti ka prelepim, iako već oronulim fasadama zgrada, palača, crkvice, a na kanalima vidimo i prve gondole, tipično obeležje ovog grada, koje danas koriste samo turisti. Gondole su prvi put spomenute u gradskim analima 1094. godine, a danas ih ima samo 400 (godine 1750. bilo ih je preko 12000!).

Most uzdaha

Izlazimo na skoro četiri kilometra dug Veliki Kanal (Canal Grande), koji u obliku slova S preseca grad. Divan, predivan pogled na njega sa jednog od mostova... Zaustavljamo se i fotografišemo... Dan je bio topao, a nebo nad Venecijom bilo je prekriveno sivkastim oblacima iza kojih su se stidljivo probijali zraci sunca, pa je sve to davalo neobičnu svetlost i bojilo grad, kanale i vodu čudesnim nijansama boja, odlično „složenim“ sa pastelnim i zemljanim tonovima venecijanskih kuća i belim obodima bezbrojnih mostića. Kako opisati Veneciju i sve što smo u njoj videli u malo reči? To je zaista nemoguće... Ipak, pokušaću da sažmem. Neko je jednom rekao: „Svet je lep koliko smo u stanju lepote da uhvatimo u trenu...“ I tako, i mi smo u trenu od nekoliko sati uspeli da uhvatimo sve lepote ovog čarobnog grada: baziliku Santa Maria della Salute, čijom je grandioznošću i lepotom bio inspirisan i Laza Kostić koji će nakon posete ovog hrama napisati istoimenu pesmu, jednu od najlepših u srpskoj poeziji, a posvećenu njegovoj najvećoj ljubavi; Trg Svetog Marka, sa bazilikom, zvonikom, tornjem sa satom, Duždevom palatom neobičnih arkada; Most uzdaha, za koji legenda kaže da je most dobio ime po uzdasima zaljubljenih, ali čini se da je istina o njemu ipak drugačija i tužnija.

I tako, dok smo obilazili Veneciju, potpuno opijeni njenom lepotom, sati su neumitno prolazili. Da bismo se vratili na železničku stanicu, „uhvatili“ smo vodeni autobus (vaporetti), kojim smo prošli jednim delom Velikog Kanala i ponovo se divili prelepim fasadama zgrada i palača, vizantijskih ili renesansnih, gotičkih ili baroknih, na njegovim obalama. Prošli smo i ispod čuvenog mosta Rialto koji je već bio prepun turista, koji su, kako je odmicao dan, u sve većem broju ispunjavali venecijanske ulice i trgove.

U 2 sata popodne, prepuni utisaka, „ukrcali“ smo se u minibus i nastavili putovanje kroz Italiju. Polako smo ulazili u planinsku oblast i besprekorno održanim putevima peli se i spuštali sa jednog planinskog prevoja na drugi... Odjednom, kao da smo ušli u neki drugi svet, kao da smo kročili na neku drugu planetu... Kroz prozor minibusa, zadivljeno smo gledali kako iz zelenih dolina i gustih četinarskih šuma izranjaju nestvarni planinski vrhovi Dolomita, ogromne kamene gromade, stene neobičnih oblika i boja koje su se stapale sa nebom. Usprkos lošoj vremenskoj prognozi za taj dan, sunce se ipak konačno probilo kroz oblake i obasjalo vrhove Dolomita u svoj njihovoj veličanstvenosti, a zaista spektakularni pogledi na ceo taj prostor zaogrnut takvom lepotom, bukvalno nas je ostavio bez daha i jedina rečenica koju smo ponavljali bila je: „Bože, kakva lepota!“. I tako, u jednom trenu, iz naših malih svetova, uzdigli smo se i fizički, a i u mislima, na ta divna prostranstva koja su nas sa nestrpljenjem očekivala, otvarala se pred nama u punom sjaju i otkrivala najlepša mesta za naše susrete sa planinom. Oko pola 7 popodne, stigli smo u mali gradić Kanazei (Canazei) i kamp Marmolada (1450 m). Vrlo brzo, posle raspakivanja, napravili smo naš mali kamp, spretno i vešto montirajući šatore. Posle dugog putovanja, noćnog i dnevnog, otišli smo na zasluženi odmor.

Prvi susret sa Dolomitima

Dibona i Tofana di Rozes

Početak ferate

Ulaz u tunel

U nedelju ujutru, već u 5 sati, pošli smo minibusom ka Kortini (Cortina d'Ampezzo), poznatom skijalištu, kao i polaznoj tački za mnogobrojne planinarske i alpinističke uspone. Oko pola 7, stigli smo u predeo Cianzope (1710 m), na 10 kilometara pre Kortine. Odatle smo započeli pešačenje markiranim planinarskom stazom, kroz divnu četinarsku šumu, sve do planinarskog doma Dibona (2083 m). Iznad njega, obasjana jutarnjim suncem, veličanstveno se uzdizala južna stena Tofane di Rozis, našeg cilja za taj dan. Još oko jedan kilometar išli smo zajedno, a onda smo se razdvojili u dve grupe. Plavo nebo i sunce koje je sijalo svom snagom obećavali su lep dan. Sedmorica planinara, na čelu sa Zoranom Kovljenićem-Sokolom krenulo je na uspon feratom Đovani Lipella (via Ferrata Giovanni Lipella). Skrenuli su na zapad, stazom 404, ka podnožju ferate (2400 m). Čekao ih je uspon od 820 m, od čega feratom skoro 600 metara. Za vreme Prvog svetskog rata, Dolomiti su bili prva linija fronta između italijanske i austro-ugarske vojske. Mnoge planinske staze izgrađene su za vreme tog rata za potrebe vojske, a nazvane su - via ferrata (železne staze). Prvo su savladali tunel Casteletto, dužine 400 m (i 120 m visinski), koji su prokopali italijanski vojnici, a Austrijanci su ga nazivali i „Stenom užasa“. Po izlasku iz tunela, započeli su penjanje po veoma strmim liticama, gde je na nekim delovima čak i do 70 % nagiba. Posle strmog uspona, izašli su na mesto "al bivio Tre Dita" – raskrsnicu i vidikovac „Tri prsta“, na 2694 m, gde se završava prvi deo ferate.

Ferrata Giovanni Liperla

Ferrata Giovanni Lipella

Vrh je tamo gore

Zatim je sledio alpinistički deo ferate, sve do kote 3027 m, odakle je ostalo još malo planinarenja do samog vrha (oko 200 metara visinski). Negde oko pola dvanaest, pri usponu, vreme se naglo pogoršalo. Počeo je da duva jak vetar, a plavo nebo vrlo brzo prekrili su sivi oblaci iz kojih je počeo da pada sitan zrnasti sneg. Nevreme ih je zateklo na vertikalnoj steni, najtežem i najopasnijem delu ferate. Sneg koji je padao, otkidao je delove leda i zaostalog snega pravo na njih. Odjednom su bili mokri, preliveni hladnom, ledenom vodom. Nekoliko planinara ostalo je blokirano uz stenu, zaleđenih prstiju na rukama, u nemogućnosti da krene dalje sa penjanjem. U pomoć im je pristigao Soko, njihov dobro obučeni alpinistički i planinarski vodič, koji im je savetima, kao i svojom spretnošću, snagom i umećem, pomogao da krenu dalje. Posle uspešno savladanih svih teškoća koje su ih zadesile na ferati, izlaze na vrh oko 15 sati.

Druga grupa, naš petoro, krenuli smo planinarskom stazom 403, do doma Giussani. Staza je dobro obeležena, uređena, na nekim mestima i podzidana, iako vodi preko sipara, sitnog kamenja i stenja. Nismo mnogo žurili. Stalno smo se osvrтали i uživali u pogledu na Marmoladu i njen beli glečer koji se presijavao na prepodnevnom suncu. Kako smo se peli sve više i više, tako smo sve dublje ulazili u pravo carstvo stena. Prizori svuda oko nas bili su potpuno nestvarni. Osetili smo se tako sićušni u odnosu na veličanstvene kamene gromade svuda oko nas, sazdane od kamena dolomita koji stenama daje prekrasnu boju. Dom Giussani nalazi se na visini od 2580 metara. Tu smo napravili kratku pauzu i znatiželjno posmatrali kupasti vrh, naš cilj. Sa druge strane, moćno se uzdizala druga Tofana, di Mezzo, čija stena je takođe prošarana nestvarnim bojama... Krenuli smo dalje, istočnom padinom Tofane, stazom koja je markirana i vodi preko sipara i stenja, koje je na nekim mestima bilo prilično klizavo od snega koji se topio i vode koja je curila po njemu. U jednom trenutku, nas četvoro prvi put smo prešli i tu čarobnu cifru od 3000 metara. Polako smo stigli i do grebena, kote na 3027 m. Ona se nalazi na severnoj strani, odakle smo započeli završni uspon na vrh (3225 m), na koji smo stigli posle 13 sati. Veliki, sivi oblak obavio nas je sa svih strana, i samo na trenutak, uspeali smo da slikamo zelene doline, duboko ispod nas, kao i sve okolne vrhove prostranih Dolomita. Fotografisali smo se pored metalnog krsta i vrlo brzo krenuli nazad, jer je upravo bila počela ta zrnasta vejavica. Pri silasku, bili smo maksimalno oprezni, jer je stenovita padina kojom smo se spuštali na nekoliko mesta bila prekrivena tankim slojem leda koji smo morali da zaobilazimo. I već posle pola sata, nevreme je prestalo, a na našu veliku radost, sunce se opet pojavilo na nebu! Spuštali smo se ka domu koji je, sa visine na kojoj smo bili, izgledao kao kutija šibica bačena u podnožje stene. Osvrtali smo se, ne znajući na koju stranu pre da pogledamo. Prizori oko nas, kao pravi mesečevi prizori, bili su zaista nestvarni i potpuno neopisivi. Fotografisali smo, uživali i našoj sreći nije bilo kraja. Vrlo brzo prolazimo pored jednog, a još brže se spuštamo i do drugog doma, da bismo kod minibusa bili u predviđeno vreme, negde oko 18 sati. Grupa koja je išla feratom, pristigla je sat i po posle nas. Radosni što se sve završilo bez većih problema, prepričavajući avanture sa uspona, u šali i smehu, vratili smo se do našeg kampa i vrlo brzo, još uvek razmišljajući o veličanstvenom carstvu stena iz kojeg smo izašli potpuno omadijani i očarani, utonuli smo u carstvo snova.

Tofana di Mezzo

Tofana di Rozes

Glečer i jezero Fedaia

Ponedjeljak je takođe osvanuo sa puno sunca. Dvanaestoro planinara odvezlo se minibusom do jezera Fedaia (2045 m), koje se nalazi u podnožju Marmolade. Prvom žicom koja kreće u 8 i 45, popeli su se do planinarskog doma Pian di Fiacconi (2626 m). Posle nameštanja opreme neophodne za uspon, 11 planinara krenulo je ka Marmoladi. Nakon pola sata, došli su do glečera na visini od 2750 metara. Stavili su dereze, jer je, u njegovom početnom delu, zbog razlike u temperaturi tla, bilo puno zaleđenih površina. Kasnije je glečer, na kome je bilo i novog snega, zbog temperature koje je bila u plusu (od plus 4 do plus 8 C), postajao sve mekši i mekši, pa se lakše i hodalo, a nisu bile potrebne ni naveze. Glečerske pukotine bile su vidljive, utabana staza ih je obilazila ili je pravila snežne mostove koji su se bezbedno prelazili.

Postavljanje osiguranja

Pri izlasku sa glečera, na visini od 3100 metara, postavili su gelender kao osiguranje, u dužini od 50 metara, zbog vrlo nezgodnog i strmog prelaza u stenu, kao i zbog dve glečerske pukotine između kojih je staza ulazila u stenu. Po dolasku u njeno podnožje, skinuli su dereze i stavili osiguravajuću opremu za feratu koja je išla uz stenu, sa nagibom od 70-80 % i 100 metara visinski. Nažalost, po izlasku na greben, na visini od 3200 metara, dočekao ih je oblak u koji su ušli i koji im je, u produžetku, pokvario lepe vidike. Ponovo su stavili dereze na noge kako bi savladali taj završni greben, blagog nagiba, i u 13 sati bili su na vrhu Marmolade – Punta Penia (3343 m). Zadovoljni i srećni, čestitali su jedni drugima uspešan uspon. Većini planinara u grupi ovo je bilo prvo iskustvo prelaženja preko glečera, kao i prva i dobra prilika da se isprobaju na ferati.

Punta Penia

Silazak niz stenu

Mala ferata na Marmoladi

U povratku, sve je bilo isto urađeno kao i pri usponu, pa je već oko 16 sati grupa sišla do jezera Fedaia i nastavila put do kampa. Vlada, Sneža i ja nismo krenuli na Marmoladu, već smo se, po preporuci dvoje planinara koji su tamo išli prethodnog dana, žičarom iz gradića popeli do vrha i vidikovca Sas Pordoi (2950 m), odakle se inače nastavlja i planinarski put za vrh Piz Boe. Spektakularni prizori sačekali su nas i na tom vrhu. Šetali smo bezbrojnim stazama koje vode na razne strane od te prostrane visoravni, a sve vreme posmatrali Marmoladu, pratili kretanje oblaka nad njom i u mislima bili sa našim penjačima. Došli smo do prevoja odakle smo videli i to lepo jezero Fedaia, a prizori svuda oko nas zaista su izgledali kao sa razglednice.

U 6 sati popodne krenuli smo ka Srbiji. Posle dugog putovanja i manjih problema na putu, u Beograd smo stigli u utorak, oko pola 10 ujutru. Predivni Dolomiti. Vratićemo im se ponovo.

Statistika:

Tofana di Rozes: planinarski – dužina staze 21 km, savladana visina 1515 m, vreme pešačenja 11 sati;
feratom – dužina staze 21 km, savladana visina 1515 m, vreme pešačenja 12 i po sati;

Marmolada:

Via normale: dužina staze 12 km, savladana visina 730 m, vreme pešačenja 6 i po sati.

Vođe puta: Milan Lončar i Zoran Kovljenić-Soko

Izveštaj: Marija Petrović

Fotografije: Vanja Avdalović, Zoran Kovljenić, Marija Petrović